

Міністерство освіти і науки України

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Методичні рекомендації з дисципліни:

««Біржова торгівля»»

спеціальність 076 "Підприємництво та торгівля "
економічний факультет

Кропивницький 2025

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації з дисципліни «Біржова торгівля» для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 "Підприємництво та торгівля" ОПП "Підприємництво та торгівля в SMART-середовищі" курс навчання: перший (магістерський) / [Укладач: доц. Горпинченко О.В.] М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. 30 с.

Рецензенти – кандидат економічних наук, доцент Кіріченко О.В.;
кандидат економічних наук, доцент Рябоволик Т.Ф.;

Методичні рекомендації визначають мету, завдання, тематику, організаційні аспекти вивчення дисципліни «Біржова торгівля» для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» ОПП "Підприємництво та торгівля в SMART-середовищі"

Укладач:

О.В. Горпинченко – к.е.н., доц. кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність».

Відповідальний за випуск – к.е.н., доц. О.В. Сторожук

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри економіки менеджменту та комерційної діяльності

Протокол від “ 31 ” січня 2025 року № 8

©ЦНТУ, 2025 рік
© Горпинченко О.В.
2025 рік

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	6
4. Структура навчальної дисципліни	8
5. Практичні заняття	9
6. Самостійна робота	15
7. Індивідуальні завдання	15
8. Тести для перевірки знань	19
9. Методи навчання	26
10. Критерії та засоби оцінювання	26
11. Рекомендовані джерела інформації	28

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля» ОПП "Підприємництво та торгівля в SMART-середовищі"	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 4,9	другий (магістерський)	Лекції	
		32 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
72 год.	114		
Вид контролю: залік			

Мова навчання: українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою освоєння курсу є вивчення студентами теоретичних і прикладних підходів до формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування у студентів знань з організації біржової діяльності;
- набуття практичних навичок з організації торгівлі на біржі товарами, цінними паперами, валютою; організації взаємовідносин з брокерськими конторами; використання біржової інформації для організації високоефективного виробництва та збуту сільськогосподарської продукції.

Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності

СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

СК 7. Здатність обирати і використовувати методи та технології для ведення підприємницької та торговельної діяльності із застосуванням цифрових інструментів управління та PR-менеджменту

Програмні результати навчання

1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.

10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

14. Вміти використовувати новітні засоби та методи ведення підприємницької та торговельної діяльності, спираючись на технології у сфері PR, із врахуванням розвитку SMART-середовища та цифровізації..

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль № 1. Інституційні основи функціонування біржового ринку

Тема 1. Сутність та еволюція біржової діяльності

1. Визначення та економічна сутність біржі.
2. Історичні етапи розвитку біржової торгівлі.
3. Роль бірж в економічній системі.
4. Біржова діяльність у структурі світового господарства.

Тема 2. Класифікація бірж та особливості їх функціонування

1. Види бірж: товарні, фондові, валютні, ф'ючерсні, універсальні.
2. Організаційно-правові форми бірж.
3. Основні принципи функціонування бірж.
4. Учасники біржового ринку: брокери, дилери, трейдери.

Тема 3. Біржова інфраструктура та технології торгів

1. Елементи інфраструктури біржового ринку.
2. Системи електронної торгівлі на біржі.
3. Технологічний процес біржової торгівлі.
4. Прозорість та безпека біржових операцій.

Тема 4. Нормативно-правове регулювання біржової діяльності

1. Національне законодавство у сфері біржової діяльності.
2. Регуляторні органи та їх повноваження.
3. Міжнародні стандарти та регулювання біржових операцій.
4. Етика та відповідальність на біржовому ринку.

Змістовний модуль № 2. Біржові операції на фінансових ринках

Тема 5. Ф'ючерсна біржа. Ф'ючерсний контракт і хеджування.

1. Поняття, історія та причини виникнення ф'ючерсної торгівлі. Цілі та функції ф'ючерсної торгівлі.
2. Механізм біржової ф'ючерсної торгівлі

Тема 6. Фондова біржа та фондові операції.

1. Фондова біржа: поняття та класифікація.
2. Особливості функціонування світових фондових бірж.
3. Фондові індекси: поняття, характеристика та види.
4. Особливості рейтингу фондового ринку

Тема 7. Валютна біржа.

1. Сутність і роль валютних бірж.
2. Організація валютної біржі.

Тема 8. Аналіз валютного ринку.

1. Фундаментальний аналіз.
2. Технічний аналіз.
3. Аналіз валютного ринку: фігури тренду.
4. Аналіз валютного ринку: індикатори ринку.
5. Аналіз валютного ринку: японські свічки - графічний аналіз.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо -го	у тому числі					усьо -го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль № 1. Інституційні основи функціонування біржового ринку												
Тема 1. Сутність та еволюція біржової діяльності	15	4	2			9		2				15
Тема 2. Класифікація бірж та особливості їх функціонування	15	4	2			9						15
Тема 3. Біржова інфраструктура та технології торгів	15	4	2			9			1			14
Тема 4. Нормативно-правове регулювання біржової діяльності	15	4	2			9						14
Змістовний модуль № 2. Біржові операції на фінансових ринках												
Тема 5. Ф'ючерсна біржа. Ф'ючерсний контракт і хеджування.	15	4	2			9						14
Тема 6. Фондова біржа та фондові операції.	15	4	2			9						14
Тема 7. Валютна біржа.	15	4	2			9						14
Тема 8. Аналіз валютного ринку.	15	4	2			9		2	1			14
Усього годин	120	32	16	-	-	72		4	2	-	-	114

5. Практичні заняття

Тема 1. Сутність та еволюція біржової діяльності

Практичне заняття:

Аналіз прикладів становлення перших біржових установ. Студенти досліджують розвиток бірж у різних історичних періодах, визначають їхню роль у національних та світових економіках. Обговорюються сучасні трансформації біржового ринку.

Питання для обговорення:

1. Що таке біржа та яка її економічна сутність?
2. Як формувався біржовий ринок в історичному контексті?
3. Які чинники сприяли виникненню бірж?
4. Як біржі впливають на економіку держави?

Контрольні запитання:

1. Що таке біржова діяльність?
2. Назвіть основні функції біржі.
3. Які етапи пройшов біржовий ринок у своєму розвитку?
4. Яка перша біржа з'явилась у Європі?
5. Як біржі функціонували у XIX столітті?
6. У чому полягає роль бірж у формуванні ринкових цін?
7. Як біржа забезпечує ліквідність ринку?
8. Яку роль відіграє біржа в інвестиційному процесі?
9. Що таке біржовий механізм?
10. Як змінилася біржова діяльність у XXI столітті?

Тема 2. Класифікація бірж та особливості їх функціонування

Практичне заняття:

Класифікація бірж за різними критеріями. Студенти аналізують типи бірж, їхні функції та особливості діяльності. Розглядають приклади учасників біржових операцій.

Питання для обговорення:

1. Які основні види бірж існують у світі?
2. У чому полягає різниця між товарною та фондовою біржею?
3. Що таке організаційно-правова форма біржі?
4. Які функції виконують брокери, дилери, трейдери?

Контрольні запитання:

1. Назвіть види бірж.
2. Які особливості функціонування валютної біржі?
3. Чим універсальні біржі відрізняються від спеціалізованих?
4. Що таке акціонерна форма біржі?
5. Як класифікують біржі за типом операцій?
6. Яку роль відіграють трейдери на біржі?
7. Що таке брокер і які його функції?
8. У чому полягає функція дилера?
9. Які принципи роботи біржі?
10. Що таке аукціонна форма торгів?

Тема 3. Біржова інфраструктура та технології торгів

Практичне заняття:

Створення моделі біржового майданчика з усіма елементами інфраструктури. Ознайомлення з принципами функціонування електронної торгівлі. Імітація біржових операцій у навчальному середовищі.

Питання для обговорення:

1. Які елементи входять до інфраструктури біржового ринку?
2. Що таке електронна торгівля і як вона здійснюється?
3. Який алгоритм технологічного процесу біржової торгівлі?
4. Як забезпечується прозорість і безпека операцій?

Контрольні запитання:

1. Що таке біржова інфраструктура?

2. Назвіть основні компоненти інфраструктури біржі.
3. Які переваги електронної торгівлі?
4. Що таке кліринг?
5. Яку роль відіграє депозитарій?
6. Як відбувається укладання біржової угоди?
7. Які є ризики при електронній торгівлі?
8. Що таке прозорість торгів?
9. Які технічні засоби використовуються для захисту інформації?
10. Як забезпечується контроль за біржовими операціями?

Тема 4. Нормативно-правове регулювання біржової діяльності

Практичне заняття:

Аналіз чинного законодавства України у сфері біржової діяльності. Розгляд функцій державних та міжнародних регуляторів. Вивчення етичних кодексів учасників біржі.

Питання для обговорення:

1. Які основні законодавчі акти регулюють біржову діяльність в Україні?
2. Які повноваження мають регуляторні органи?
3. Які існують міжнародні стандарти у біржовій сфері?
4. Як дотримання етики впливає на біржовий ринок?

Контрольні запитання:

1. Який головний закон регулює біржову діяльність в Україні?
2. Що таке регуляторна функція держави?
3. Які повноваження має НКЦПФР?
4. Які органи регулюють біржі у США?
5. Що таке міжнародна організація IOSCO?
6. Яка роль етики в біржовій торгівлі?
7. Які санкції застосовуються за порушення на біржі?
8. Що таке саморегульовна організація?
9. Що таке професійна відповідальність брокера?

10. Чому важливе міжнародне регулювання бірж?

Тема 5. Ф'ючерсна біржа. Ф'ючерсний контракт і хеджування

Практичне заняття:

Огляд прикладів ф'ючерсних контрактів. Студенти моделюють ситуації хеджування ризиків. Аналізують приклади з реальних біржових платформ, як-от CME Group або Euronext.

Питання для обговорення:

1. Що таке ф'ючерс і як він виник?
2. Які функції виконує ф'ючерсна торгівля?
3. Як відбувається механізм укладання ф'ючерсного контракту?
4. Що таке хеджування та як воно захищає від ризиків?

Контрольні запитання:

1. Що таке ф'ючерсний контракт?
2. Чим відрізняється ф'ючерс від форварду?
3. Які етапи має біржова ф'ючерсна торгівля?
4. Що таке маржинальна вимога?
5. Які основні учасники ф'ючерсного ринку?
6. Що таке спекулянт на ф'ючерсному ринку?
7. Як здійснюється хеджування за допомогою ф'ючерсів?
8. Що таке розрахунковий кліринг?
9. У чому перевага централізованої ф'ючерсної торгівлі?
10. Які ризики пов'язані з торгівлею ф'ючерсами?

Тема 6. Фондова біржа та фондові операції

Практичне заняття:

Аналіз функціонування фондових бірж світу: NYSE, NASDAQ, LSE. Студенти досліджують динаміку фондових індексів і рейтинги компаній. Створюють умовний інвестиційний портфель.

Питання для обговорення:

1. Які основні функції фондової біржі?
2. Які біржі є провідними у світі?
3. Яке значення мають фондові індекси?
4. Що таке біржовий рейтинг і як він впливає на компанію?

Контрольні запитання:

1. Що таке фондова біржа?
2. Які основні відмінності між NYSE та NASDAQ?
3. Що таке індекс Dow Jones?
4. Які індекси використовують в Україні?
5. Як формується рейтинг фондової біржі?
6. Які операції здійснюються на фондовій біржі?
7. Що таке лістинг?
8. Які етапи IPO?
9. Що таке капіталізація компанії?
10. Які інструменти використовуються для аналізу фондового ринку?

Тема 7. Валютна біржа

Практичне заняття:

Студенти моделюють торгівлю валютою на міжбанківському ринку, знайомляться з поняттям валютного арбітражу. Аналізують обмінні курси різних валют у реальному часі.

Питання для обговорення:

1. Яке значення мають валютні біржі для економіки?
2. Які особливості організації валютної торгівлі?
3. Як формується валютний курс?
4. Що таке валютна інтервенція?

Контрольні запитання:

1. Що таке валютна біржа?
2. Які функції виконує валютна біржа?
3. Що таке фіксований і плаваючий курс?
4. Як визначається крос-курс?
5. Що таке валютний арбітраж?
6. Які валюти є резервними?
7. Що таке спот-курс?
8. Які ризики існують на валютному ринку?
9. Що таке валютний кліринг?
10. Що таке валютна пара?

Тема 8. Аналіз валютного ринку

Практичне заняття:

Студенти проводять фундаментальний і технічний аналіз валютного ринку. Вивчають графіки, тренди, фігури та індикатори ринку, будують прогнози. Аналізують японські свічки.

Питання для обговорення:

1. Які методи використовуються у фундаментальному аналізі?
2. Що таке технічний аналіз і як він працює?
3. Які фігури тренду є найпоширенішими?
4. Які індикатори використовуються трейдерами?
5. Що таке “японські свічки” і які сигнали вони дають?

Контрольні запитання:

1. Що таке фундаментальний аналіз?
2. Які основні інструменти технічного аналізу?
3. Назвіть популярні фігури тренду.
4. Які індикатори використовують у трейдингу?
5. Що таке RSI?

6. Як зчитувати сигнали MACD?
7. Що таке “рівні підтримки та опору”?
8. Яка роль економічних новин у фундаментальному аналізі?
9. Що таке “патерн” у японських свічках?
10. Як використовуються графіки у трейдингу?

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Сутність та еволюція біржової діяльності	9	15
2.	Тема 2. Класифікація бірж та особливості їх функціонування	9	15
3.	Тема 3. Біржова інфраструктура та технології торгів	9	14
4.	Тема 4. Нормативно-правове регулювання біржової діяльності	9	14
5.	Тема 5. Ф'ючерсна біржа. Ф'ючерсний контракт і хеджування	9	14
6.	Тема 6. Фондова біржа та фондові операції	9	14
7.	Тема 7. Валютна біржа	9	14
8.	Тема 8. Аналіз валютного ринку	9	14
	Усього	72	114

7. Індивідуальні завдання

При вивченні дисципліни «Біржова торгівля» здобувачам ВО запропоновано виконувати наступні індивідуальні завдання:

- реферат;
- створення презентацій на задану тему
- розв'язування ситуативних завдань та кейсів різного рівня;
- участь у науково-практичних конференціях, або публікація наукових статей.

Реферат – коротке повідомлення в письмовій формі або у формі публічного змісту книги, наукової статті, результатів наукового дослідження; доповідь на наукову тему, що висвітлює її на основі огляду літератури чи інтернет джерел, включає основні відомості та висновки, а також відповідний висновок на основі

отриманих результатів. Орієнтовний обсяг реферату має становити до 10 сторінок друкованого тексту.

Підготовка презентації здійснюється на одну з запропонованих тем, обсягом 10-15 слайдів. При підготовці презентації необхідно використовувати різнотипні анімаційні переходи між слайдами; малюнки, діаграми, одна таблиці та об'єкти SmartArt; за можливості – gif-анімацію.

Здобувачі, які бажають взяти участь у науковій роботі, можуть підготувати *матеріали для участі у науково-практичних студентських конференціях*. Для самостійної роботи пропонується написання тез доповіді або наукової статті для здобувачів, які зацікавлені у поглибленому вивченні дисципліни. Перед написанням тез доповідей або наукової статті здобувач повинен узгодити тему з викладачем.

1. Історія розвитку біржової торгівлі в світі та в Україні
2. Роль біржової торгівлі у формуванні ринкової економіки
3. Порівняльний аналіз класичних та електронних бірж
4. Класифікація бірж за видами операцій та товарами
5. Біржова діяльність у системі світового господарства
6. Організаційно-правові форми бірж
7. Основні учасники біржового ринку: функції та відповідальність
8. Механізм функціонування товарної біржі
9. Види товарів, що реалізуються на біржах
10. Роль посередників у біржовій торгівлі
11. Механізм ціноутворення на біржовому ринку
12. Ризики в біржовій торгівлі та методи їх мінімізації
13. Державне регулювання біржової діяльності в Україні
14. Міжнародні регуляторні органи у сфері бірж
15. Специфіка ф'ючерсних контрактів та їх застосування
16. Хеджування як інструмент захисту від біржових ризиків
17. Відмінності між ф'ючерсними та форвардними контрактами
18. Роль фондової біржі у формуванні інвестиційного середовища
19. Біржові індекси як індикатори ринку капіталу
20. Особливості торгівлі цінними паперами на біржі
21. Первинний та вторинний фондовий ринки: порівняльний аналіз

22. IPO як форма залучення капіталу на біржі
23. Валютна біржа: принципи функціонування
24. Формування валютного курсу на біржі
25. Вплив макроекономічних факторів на валютний ринок
26. Аналіз валютних пар на міжнародних біржах
27. Механізм арбітражу на валютному ринку
28. Технічний аналіз у біржовій торгівлі
29. Фундаментальний аналіз на фондових і валютних ринках
30. Застосування біржових терміналів та програмних засобів
31. Криптові біржі: порівняння з традиційними біржами
32. Роль інформаційних технологій у біржовій діяльності
33. Психологія трейдингу: поведінкові аспекти
34. Етичні стандарти в біржовій діяльності
35. Біржова торгівля в умовах глобалізації
36. Стратегії короткострокової та довгострокової торгівлі
37. Високоліквідні біржові інструменти: переваги і недоліки
38. Роль біржових деривативів у системі фінансових ринків
39. Порівняння біржових систем України та ЄС
40. Біржова діяльність в умовах воєнного стану та криз
41. Регулювання біржової торгівлі в цифрову епоху
42. Електронна комерція на біржовому ринку
43. Розвиток біржового ринку сільськогосподарської продукції в Україні
44. Ф'ючерсні біржі США: організація та функціонування
45. Особливості діяльності фондової біржі NASDAQ
46. Сучасні тенденції автоматизованої біржової торгівлі
47. Платформи для електронного трейдингу: огляд та функціонал
48. Стратегії інвестування на фондовому ринку
49. Біржова ліквідність: значення та методи оцінки
50. Майбутнє біржової торгівлі в умовах цифровізації фінансів.

Структура реферативної роботи:

Вступ

Зміст

Основна частина (має містити 2-4 пункти плану (простого або складного)

Висновки

Список використаної літератури

Титул є першою сторінкою роботи і оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог оформлення.

Зміст роботи визначається її темою і відображається в плані.

У вступі роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, обґрунтовується актуальність обраної теми, її практичне значення.

Основна частина – це виклад матеріалу за темою дослідження.

У висновках роботи підбиваються підсумки проведеного дослідження. (Висновки не мають дублюватися з основним текстом, а лише відображати думку дослідження).

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

Рекомендований обсяг роботи – 10+/-10% сторінок.

Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел. Оформлення роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Текст роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – 30 мм, справа – не менше 10-15 мм,

зверху і знизу – 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Наприкінці роботи наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання

Готова індивідуальна реферативна робота здається в **паперовому варіанті**.

8. Тести для перевірки знань

1. Яка з наведених функцій НЕ є притаманною біржі?
 - А. Формування ринкових цін
 - Б. Виробництво товарів
 - В. Забезпечення ліквідності ринку
 - Г. Регулювання попиту і пропозиції
 - Д. Стандартизація контрактів
2. Що таке лістинг на біржі?
 - А. Виведення цінних паперів з обігу
 - Б. Перелік санкцій для трейдерів
 - В. Процес допуску цінних паперів до торгів
 - Г. Рейтингове оцінювання біржі
 - Д. Вид біржового контракту
3. Який із зазначених інструментів є похідним?
 - А. Акція
 - Б. Облігація
 - В. Ф'ючерс
 - Г. Валюта
 - Д. Готівка
4. Яке з наведених понять найтісніше пов'язане з хеджуванням?
 - А. Інвестування
 - Б. Захист від ризику
 - В. Арбітраж

Г. Монополізація

Д. Диверсифікація

5. Що таке “спот-ринок”?

А. Ринок з відстроченою оплатою

Б. Ринок негайної поставки активів

В. Платформа для довгострокових контрактів

Г. Ринок без посередників

Д. Підвид фондового ринку

6. Що означає термін «біржовий індекс»?

А. Ціна однієї акції

Б. Середній курс валюти

В. Сукупний показник динаміки групи активів

Г. Показник податків

Д. Біржовий рейтинг країни

7. Хто з перелічених є посередником між продавцем і покупцем на біржі?

А. Дилер

Б. Клієнт

В. Трейдер

Г. Брокер

Д. Маркетмейкер

8. Що НЕ є характеристикою фондової біржі?

А. Прозорість операцій

Б. Централізована торгівля

В. Наявність брокерів

Г. Бартерна форма розрахунків

Д. Регламентовані правила торгів

9. Яка з бірж є однією з найбільших у світі?

А. Euronext

Б. NASDAQ

В. Шанхайська біржа

Г. Нью-Йоркська фондова біржа

Д. Токійська фондова біржа

10. Який тип біржової торгівлі є найпоширенішим у сучасному світі?

А. Універсальна

Б. Гібридна

В. Електронна

Г. Традиційна «з голосу»

Д. Поштова

11. Що таке “маржинальна торгівля”?

А. Купівля товарів за готівку

Б. Торгівля без брокера

В. Використання кредитного плеча

Г. Спільна торгівля з дилером

Д. Продаж з аукціону

12. Який тип контракту передбачає обов'язкову поставку активу в майбутньому?

- А. Форвард
- Б. Опціон
- В. Акція
- Г. Облігація
- Д. Купон

13. Що є основною метою клірингу на біржі?

- А. Прямий продаж активів
- Б. Визначення ціни товару
- В. Облік і взаємозалік зобов'язань
- Г. Надання консультацій
- Д. Розподіл дивідендів

14. Яка біржа спеціалізується на енергоресурсах?

- А. CME
- Б. ICE
- В. NASDAQ
- Г. Euronext
- Д. NYSE

15. Що визначає технічний аналіз?

- А. Економічні показники
- Б. Поведінку трейдерів
- В. Динаміку цін на основі графіків
- Г. Політичні новини
- Д. Фінансову звітність

16. Який тип активів торгується на валютній біржі?

- А. Метали
- Б. Цінні папери
- В. Валюти
- Г. Продукти харчування
- Д. Нерухомість

17. Який учасник біржового ринку здійснює торги за власні кошти?

- А. Брокер
- Б. Клієнт
- В. Дилер
- Г. Біржовий агент
- Д. Інвестор

18. Що таке «ведмежий ринок»?

- А. Ринок стабільного зростання
- Б. Ринок з коливанням цін
- В. Ринок із затяжним падінням
- Г. Ринок без торгів
- Д. Ринок зі штучним регулюванням

19. Що НЕ входить до біржової інфраструктури?

- А. Кліринговий центр

- Б. Депозитарій
 - В. Брокерська компанія
 - Г. Завод-виробник
 - Д. Біржова платформа
20. Що таке IPO?
- А. Продаж готової продукції
 - Б. Перше публічне розміщення акцій
 - В. Банківський продукт
 - Г. Оновлення біржового реєстру
 - Д. Тип опціонного контракту
21. Який термін означає навмисне підняття цін з метою продажу?
- А. Хеджування
 - Б. Маніпуляція
 - В. Арбітраж
 - Г. Лістинг
 - Д. Фонд
22. Що означає ліквідність активу?
- А. Вартість у майбутньому
 - Б. Швидкість обігу на ринку
 - В. Наявність боргів
 - Г. Можливість зберігання
 - Д. Регульованість
23. Який орган в Україні здійснює нагляд за біржовими операціями?
- А. НБУ
 - Б. Міністерство фінансів
 - В. НКЦПФР
 - Г. Рахункова палата
 - Д. Антимонопольний комітет
24. Що є основною характеристикою опціону?
- А. Обов'язковість купівлі
 - Б. Обов'язковість поставки
 - В. Право, але не обов'язок здійснити угоду
 - Г. Торгівля товарами
 - Д. Торгівля з голосу
25. Що з наведеного є фондовим індексом?
- А. WTI
 - Б. S&P 500
 - В. Brent
 - Г. USD
 - Д. NASDAQ
26. Який із термінів означає зниження вартості активу?
- А. Піст
 - Б. Консолідація
 - В. Корекція
 - Г. Підтримка

- Д. Відновлення
27. Що таке арбітраж у біржовій практиці?
- А. Торгівля з високим ризиком
 - Б. Маніпуляція курсами
 - В. Вигода від різниці цін на різних ринках
 - Г. Пряма купівля у виробника
 - Д. Стратегія розміщення акцій
28. Що з переліченого є функцією біржового брокера?
- А. Випуск акцій
 - Б. Розробка біржових законів
 - В. Представництво інтересів клієнта
 - Г. Збір податків
 - Д. Виробництво товару
29. Який із цих контрактів використовується для торгівлі на майбутню дату?
- А. Акція
 - Б. Ф'ючерс
 - В. Облігація
 - Г. Сертифікат
 - Д. Гарантія
30. Який тип біржі обслуговує операції з валютою?
- А. Товарна
 - Б. Універсальна
 - В. Валютна
 - Г. Фондова
 - Д. Опціонна
31. Що з наведеного є формою біржового ризику?
- А. Кліматичний
 - Б. Валютний
 - В. Технологічний
 - Г. Юридичний
 - Д. Туристичний
32. Який біржовий механізм забезпечує виконання контрактів?
- А. Хеджування
 - Б. Кліринг
 - В. Реструктуризація
 - Г. Ліквідація
 - Д. Аудит
33. Що з наведеного не є біржовим товаром?
- А. Пшениця
 - Б. Нафта
 - В. Криптовалюта
 - Г. Акція
 - Д. Шкільні зошити
34. Хто з перелічених має право допуску до торгів на біржі?

- А. Туристи
 - Б. Лише банки
 - В. Ліцензовані учасники
 - Г. Громадяни України
 - Д. Представники держустанов
35. Яка з бірж є найстарішою у світі?
- А. Нью-Йоркська
 - Б. Лондонська
 - В. Амстердамська
 - Г. Франкфуртська
 - Д. Токійська
36. Що відбувається при «ведмежому тренді»?
- А. Ріст цін
 - Б. Стабільність
 - В. Падіння цін
 - Г. Висока ліквідність
 - Д. Валютна інтервенція
37. Яка одиниця виміру застосовується на товарній біржі?
- А. Ціна за 1 рік
 - Б. Курс
 - В. Біржова котирування
 - Г. Лот
 - Д. Індекс
38. Що таке біржовий лот?
- А. Група акцій однієї компанії
 - Б. Мінімальна одиниця для торгів
 - В. Стандарт ціноутворення
 - Г. Резервний актив
 - Д. Гарантія на товар
39. Який тип аналізу враховує новини та макроекономічні дані?
- А. Технічний
 - Б. Поверхневий
 - В. Фундаментальний
 - Г. Візуальний
 - Д. Середньозважений
40. Яке з визначень описує «дериватив»?
- А. Вид цінного паперу
 - Б. Різновид активу
 - В. Похідний фінансовий інструмент
 - Г. Банківська гарантія
 - Д. Торговий код
41. Що таке «спред» у біржовій торгівлі?
- А. Різниця між ціною купівлі і продажу
 - Б. Податок на біржові операції
 - В. Комісія брокера

- Г. Вартість обслуговування рахунку
Д. Рівень ризику активу
42. Яка з наведених операцій є прикладом «короткого продажу»?
- А. Купівля активу з наступним зберіганням
Б. Продаж активу без його наявності з метою викупу пізніше
В. Пряма купівля валюти
Г. Обмін однієї акції на іншу
Д. Торгівля товарами на спот-ринку
43. Який термін позначає тенденцію стабільного зростання ринку?
- А. Флет
Б. Ведмежий тренд
В. Бичачий тренд
Г. Консолідація
Д. Реверсія
44. Який документ встановлює правила торгівлі на біржі?
- А. Сертифікат якості
Б. Статут біржі
В. Декларація ринку
Г. Свідоцтво про реєстрацію
Д. Ліцензія трейдера
45. Який показник НЕ використовується у технічному аналізі?
- А. RSI
Б. MACD
В. Валовий дохід
Г. SMA
Д. Індикатори обсягу
46. Що таке «рівень підтримки» у графічному аналізі?
- А. Верхня межа цін
Б. Нижній рівень, де ціна має тенденцію зростати
В. Середнє значення обсягу торгів
Г. Показник зростання попиту
Д. Статистична помилка
47. Що є основною метою участі інвестора у фондовій біржі?
- А. Уникнення податків
Б. Встановлення контролю над ринком
В. Отримання прибутку від зміни вартості активів
Г. Фінансування державних програм
Д. Регулювання монетарної політики
48. Що означає поняття «волатильність»?
- А. Кількість угод за день
Б. Обсяг біржового обороту
В. Ступінь коливань цін активів
Г. Кількість активів на ринку
Д. Ставка дивідендів
49. Що означає термін «медвежий захват» у біржовій практиці?

- А. Підтримка ціни державою
- Б. Тимчасове зростання ціни перед падінням
- В. Стратегія спекулянтів
- Г. Фаза різкого падіння після стабільності
- Д. Блокування торгів

50. Який фактор найчастіше викликає коливання цін на товарній біржі?

- А. Політична стабільність
- Б. Сезонні зміни
- В. Біржові канікули
- Г. Банківські депозити
- Д. Ставки з облігацій

9. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Біржова торгівля» застосовуються наступні методи:

- словесні (лекції, бесіди);
- наочні, під час лекцій (інформаційних, аналітичних, проблемних) та практичних занять, в тому числі з використанням мультимедійного забезпечення та інших ТЗН;
- практичні, під час виконання практичних робіт, задач, вправ;
- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейс-стаді;
- інноваційні, зокрема проєктно-дослідницький метод; інтегровані методи; заняття із використанням ІКТ. Застосовуються наступні інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмне забезпечення для проведення опитувань Kahoot, програмні продукти від Microsoft, хмарний графічний сервіс Canva;
- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle, Zoom.

10. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: поточне оцінювання здійснюється у формі тестування в Moodle, презентації індивідуальних робіт, усного опитування

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

Розподіл балів для поточного оцінювання за видами робіт

Види робіт	Розподіл балів у %	Загальна кількість балів	Розподіл за рубіжними контролями	
			I	II
Поточне опитування за темою	30%	38	18	20
Презентація індивідуального реферативного завдання	40%	44	24	20
Проходження тестів в Moodle	30%	18	8	10
Разом	100 %	100 балів	50 балів	50 балів

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «не зараховано» – здобувач вищої освіти має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається. При виставленні загальної оцінки за залік враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11.Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Балджи М. Д. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. / М. Д. Балджи, В. О. Однолько. – Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. – 344 с.
2. Біржова діяльність: навчальний посібник. / Хрущ Н. А., Іжевський П.Г., Безвух С.В. – Київ, 2019 : Видавничий дім «Кондор», 348 с.
3. Бозуленко О. Я. Організація торгівлі : навчальний посібник. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. – 240 с.
4. Ільчук М.М., Яворська В.О., Радько В.І. Організаційні засади здійснення біржових операцій на біржовому ринку. Інфраструктура ринку. 2021. №52. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/52_2021/6.pdf/.
5. Краус К.М. Електронна комерція та Інтернет-торгівля: навчально-методичний посібник. / К. М. Краус, Н. М. Краус, О. В. Манжура. – Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. – 454 с.
6. Коваленко Ю. М. Економіка фінансового сектору : навчальний посібник / Ю. М. Коваленко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 402с.
7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
8. Плетос С. В. Підприємницька діяльність: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2021. – 121 с.
9. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник / Д. О. Приходько. – Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. – 280 с.
10. Розвиток біржового ринку в умовах глобалізації/ М.О.Солодкий, В.О.Яворська, А.С. Кравченко. Київ: ЦП Компринт, 2016. 356с.
11. Семенова Д.О. Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку світового біржового ринку. Економіка і управління. 2021. № 4(92). С.59-67
12. Солодкий М.О. Біржова торгівля на товарних ринках: навчальний посібник / М.О. Солодкий, м.М. Ільчук. –К.: Редакційно – видавничий відділ НУБіп України, 2023. – 588 с.
13. Солодкий М.О., Яворська В.О. Міжнародні біржові ринки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. М.О. Солодкого Київ: Компринт, 2019. 520 с.
14. Сохацька О.М. Сучасні тенденції розвитку світових ф'ючерсних ринків: уроки для України. Журнал європейської економіки. 2018. Вип. 2, Т. 1. С. 185–211.
15. Фінансовий ринок : підручник : у 2-х т. Т1. / Коваленко Ю. М., Ковернінська Ю. В., Онишко С. В., Кужелев М. О. та ін. ; кер. авт. кол. і наук. ред. Ю. М. Коваленко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 442с
16. Яворська В.О. Аналіз торгівлі деривативними контрактами на міжнародних біржах. Інфраструктура ринку. 2022. № 68. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/68-2022>.
17. John Hull. Options, Futures and Other Derivative Securities. 9-edition New Jersey, University of Toronto, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 2019. 852p.
18. Oksana Krupa, Volodymyr Krupa, Iryna Dydiv, Olha Horpynchenko, Snizhana Kovalenko. Economic Consequences of the Impact of War on Labor Resources and

Tourism in Terms of Ensuring Economic Security. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.22 No.7, July 2022 P.117-122
http://ijcsns.org/07_book/202207/20220715.pdf

19. Emiliya Ohar, Olena Karpil, Nataliia Mykhailyk, Olha Horpynchenko, Andriy Lynda (2022) The Use of Digital Marketing Tools for the Transformation of Brand Communications in the Modern Conditions of the Advertising Business. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security. Vol. 22 No. 11 pp. 733-738. http://paper.ijcsns.org/07_book/202211/202211102.pdf

20. Semenova D., Myroshnychenko G. Analytical review of the stock market of Ukraine. Економіка та суспільство. 2022. No 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1655>

Додаткова

1. Денисенко М.П., Панченко В.А., Шапоренко О.І., Федорак В.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 384 с

2. Міжнародний фондовий ринок: навч. посіб.-практикум / [О.Є.Кузьмін та ін.]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 334 с.

3. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник. Суми : Університетська книга, 2019. 572 с.

4. Яворська В.О. Механізм хеджування на біржовому товарному ринку. Приазовський економічний вісник. 2019. Випуск № 3(14)URL: <http://www.rev.kpu.zp.ua/vypusk-3-14>.

5. Яворська В.О., Солодкий М.О. Біржовий ринок в умовах глобалізації: стан та перспективи розвитку. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск № 31. URL: <http://www.market-infr.od.ua/31-2019>.

6. Яворська В.О., Грінченко В., Листопад В. Розвиток міжнародних біржових ринків. Східна Європа. Економіка, бізнес та управління. Випуск № 6(23). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2019>.

7. Фондовий ринок в Україні / Дегтярьова Н.В., Леонов Д.А., Січевлюк В.А. та ін. Київ.: УІРФР, 2015. 600 с.

Інформаційні ресурси

1. Аграрна біржа - agrex.gov.ua

2. Асоціація «Біржові та електронні майданчики» - aeaer.com.ua

3. Асоціація «Українські фондові торговці» - aust.com.ua

4. Блог компанії RockInvest. Навчання інвестуванню на фондових біржах США - <http://rockinvest.com.ua/blog>.

5. Київська міжнародна фондова біржа - kise.com.ua

6. Моніторинг біржового ринку (журнал) - memjournal.agrex.gov.ua.

7. Національний депозитарій України - csd.ua.

8. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку - nssmc.gov.ua

9. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг - dfp.gov.ua

10. Придніпровська фондова біржа - pse.com.ua
11. Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках - ausd.com.ua
12. Східно-Європейська фондова біржа - eese.com.ua
13. Українська асоціація інвестиційного бізнесу - uaib.com.ua
14. Українська біржа - ux.ua
15. Українська міжбанківська валютна біржа - uice.com.ua.
16. Українська міжнародна фондова біржа - uise.com.ua
17. Українська фондова біржа - ukrse.com.ua
18. Фондова біржа «ІННЕКС» - innex-group.com
19. Фондова біржа «Перспектива» - fbr.com.ua
20. Фондова біржа ПФТС - pfts.com.